

דארפור אימפריה

גביע העולם בכדורגל הוכרע בדו־קרב פנדלים דרמטי. אחרי משחק צמוד, קבוצת הברלנים מגבול צרפת-איטליה הכניעה את הנבחרת המפתיעה מהאי מאן. הטורניר, שנפתח כמה ימים לפני המונדיאל בברזיל, משך אליו פחות צופים. בעיר אוסטרסונד (Östersund) שבצפון שבדיה, באצטדיון המכיל 6,600 מקומות בלבד, התחרו ביניהן נבחרות כמו קורדיסטן העיראקית ונגורנו קרבאך (מובלעת ארמנית בתוך אזרבייג'ן), המייצגות ישויות מדיניות שאינן מוכרות עליידי הקהילה הבינלאומית, לצד נבחרות כגון הטא-מילים מסריילנקה והסאמים של צפון סקנדינביה – מיעוטים אתניים ועמים חסרי מדינה. זהו

הם ברחו מכפרים בוערים, ניצלו ממעשי טבח ואיבדו את משפחותיהם. ביוני האחרון קיבלו 15 פליטים דארפורים הזדמנות להפוך לשחקני כדורגל ולשחק בטורניר עולמי. מול נבחרות של כורדים מעיראק וטאמילים מסריילנקה – בטורניר על גביע העולם למיעוטים אתניים ועמים חסרי מדינה – הם ספגו 61 שערים ולא הבקיעו אפילו פעם אחת. מבחינתם, זו היתה הצלחה מסחררת

דיוויד טטברו, סטוקהולם

שחקני נבחרת דארפור יונייטד. נבחרו מתוך 60 מועמדים צילומיים. יורגן נילסון

האמריקאי i-ACT, להתגבר על האירועים הקשים בעברם ועל הקשיים הכספיים והדיפלומטיים שבי דרך ולהגיע לטורניר. העובדה שהם הגיעו ממחנות שונים, השתייכו לשבטים שונים, דיברו שפות שונות והתחברו, למרות הכל, לקבוצה אחת, העניקה לקבוצה את שמה. "דארפור יונייטד" הם קראו לה.

נחטף מתוך האוהל

ארגון i-ACT עוסק כבר מ-2005 בסיוע לקורבנות רצח העם בדארפור, בעיקר באמצעות יצירת קשרים אישיים עם פליטים שברחו מסודן וקיום מפעלים חינוכיים וחברתיים במחנות הפליטים

מאבק לזכויות אדם. כל נבחרת וסדר היום שלה. עם זאת, לשחקני נבחרת אחת הטורניר בשי בדיה היה משהו קיומי יותר. יותר מפסטיבל פור לקלור ותרבות, בשבילם היה הטורניר הזדמנות לספר לעולם את סיפורם ולזכות לחיים חדשים של ממש. שחקני נבחרת דארפור הגיעו לשבדיה ממחנות פליטים בצ'אד, שאליהם נמלטו מרצח העם המתחולל בדארפור כבר מעל עשר שנים. בניגוד ליריבים שנגדם שיחקו, הם הגיעו ממקום שבו כמעט בלתי אפשרי לשחק כדורגל. חלקם ברחו מכפרים בוערים, אחרים ניצלו ממעשי טבח של מיליציות אכזריות, רבים איבדו בני משפחה. למרות כל אלו הצליחו 15 שחקנים, בסיוע הארגון

גביע העולם בכדורגל של ConIFA, טורניר שבו משתתפות נבחרות שאינן חלק מההתאחדות הבינלאומית לכדורגל.

עבור רוב הנבחרות ההשתתפות היתה חגיגה של רב־תרבותיות והזדמנות נדירה לשחק בטורניר בינלאומי. אבל לטורניר היה גם צד פוליטי. מכיוון שקבלה לחברות בפ"א (FIFA), הארגון המנהל את הכדורגל העולמי, כרוכה במאבק פוליטי לא קל, ההשתתפות בטורניר האלטרנטיבי בשבדיה היתה עבור נבחרות רבות גם הצהרה המופנית לדעת הקהל העולמית. כל נבחרת יכלה להשתמש בטורניר להעלאת ענייניה לתודעה הבינלאומית – הכרה בעצמאות מדינית, אוטונומיה תרבותית או

למעלה: הנבחרת מתאמנת לקראת הטורניר. למטה: משחק מול דרום אוסטיה צילומים: יורגן נילסון, גבריאל סטאורינג

נשים הנאנסות כשהן יוצאות מן המחנה ועל מע" רכת חינוך לא מספקת. "אלו חיים עצובים מאוד", הוא אומר, "חיים של חוסר מעש, ללא תקווה". "בהתחלה המצב במחנה היה סביר", מוסיף עברול חמיד שמצא מקלט במחנה פרחנה (Farchana), "ארגוני סיוע ראגו למזון ותרופות והמצב היה בטוח יחסית. אבל כיום ממשלת צ'אד השתלטה על המ" חנות, התרופות הטובות נלקחות על ידי השלטונות ויש מחסור במזון ובעיה רצינית של מים". עברול חמיד מספר שהיה עד למעשי אונס של נשים שייצאו לאסוף עץ לבישול ולחטיפות של צעירים, ככל הנראה על מנת לגייסם ללחימה. אחת החטי" פות שלהן היה עד היתה טראומטית במיוחד עבורו. "אח שלי נחטף מתוך האוהל שלנו באפריל השנה", הוא מספר, "כעבור כמה ימים הביאו לנו את בגדיו מוכתמים בדם והוריעו לנו שהוא נהרג".

כדורגל בלי נעליים

רצח העם שמבצע הממשל הסודני בחבל דארפור שבמערב המדינה החל ב-2003 לאחר שפרצה מלחמת אזרחים באזור, אחת ממלחמות אזרחים רבות שהיו בסודן כתוצאה ממאבקים

בצ'אד, שכנתה של סודן ממערב. הארגון עוסק גם בהעלאת המודעות הבינלאומית למצב בדאי רפור ובצ'אד באמצעות פרויקטים של תיעוד ופינייה לרעת הקהל האמריקאית. גבריאל סטאורינג, מנהל הארגון ואחד ממייסדיו, מספר על תחילתו של פרויקט דארפור יונייטד. "כבר מהביקור הראשון שלנו במחנות בגבול דארפור-צ'אד גילינו את אהבתם של הפליטים לכדורגל ואת הכוח הגדול שיש לספורט הזה ביצירת מציאות שבה הם מפיסיקים לרגע להיות פליטים וקורבנות. ברגע שהיו להם כדור ושערים מסומנים באבנים, הם חוו שמחה לשם שינוי". כמה שנים אחר כך לקחו אנשי הצוות של i-ACT את העניין כמה צעדים קדימה. "הרעיון הועלה על-ידי איאן, אחד מאנשי הצוות שלנו, בעת ביקור במחנות בצ'אד. הוא סיפר לנו על הטורניר הבינלאומי שהתקיים בכורדיסטן העיראקית ב-2012, שבו יוצגו קבוצות שאינן יכולות להיות חברות בפפי"א. תחילה זה נראה כמו חלום בלתי אפשרי ואתגר ענק לגרום לקבוצה מהמחנות בצ'אד להשתתף בטורניר שכזה, אבל הצוות שלנו אוהב אתגרים שמטרתם לתת פְּנים למספרים".

הענקת פנים אנושיות לסטטיסטיקות הקשות ולמספרי הקורבנות בדארפור היא אחת ממטרותיו העיקריות של הארגון, ופניהם של שחקני דארפור יונייטד הם פניו של הדור הצעיר במחנות בצ'אד. אחד מהם הוא עברול חמיד, בן 26, שמוצאו בכפר קטן באזור גנאינה (Geneina) שבמערב דארפור. "בוקר אחד בקיץ 2003", הוא מספר, "הגיעו לכפר שלי אנשי מיליציה ג'נג'וויד (מיליציות ערביות המושות הפועלות במערב סודן ובמזרח צ'אד בתמיכת השלטון הסודני, ד.ס.). חלקם הגיעו במכוניות, אחרים היו רכובים על סוסים וגמלים. זה היה כסביבות חמש בבוקר. אנשי המיליציה, שהיו חמויי שים ברובים ומטולי RPG, צעקו שיש לגרש את האפריקאים מדארפור והחלו להרוג את התושבים ולשרוף את הכפר. אחרי שהם סיימו הגיעו מסוקים והטילו פצצות על הכפר הבווער. בכפר חיו כ-500 אנשים, רק ארבע משפחות הצליחו לברוח". עברול חמיד הצליח לברוח עם אמו ואביו והם מצאו מקלט באחד ממחנות הפליטים שהוקמו בצ'אד.

סיפורו של סלאח, בן 19, דומה. גם הוא זוכר את פשיטת אנשי ג'נג'וויד על הכפר שלו שנחבל רחד אל-ברדי (Rahad El Berdi) בקיץ 2003. "תחילה הם אספו את בעלי החיים שלנו", הוא מספר, "הם הרגו את כל מי שהתנגד ואחר כך אנסו את הנשים. בסוף הגיעו המסוקים והטילו פצצות כאשר אנשי ג'נג'וויד מקיפים את הכפר ויורים בכל מי שמנסה לברוח". סלאח, שהיה אז בן תשע, הצליח לברוח מהכפר ופגש את הוריו ואת אחיותיו כעבור שלושה ימים בכפר סמוך. אחת האחיות נורתה בבטנה ומתה מעט אחר כך. במנוסתו ראה סלאח גם את גופותיהם של בני משפחה נוספים כשהן מוטלות ברחוב. כמו עברול חמיד, גם סלאח והוריו ברחו לצ'אד ומצאו

שישה משחקני הנבחרת נמלטו לנורבגיה תוך כדי המשחקים וביקשו בה מקלט. שבעה נוספים ביקשו מקלט בשבדיה. במשחק האחרון בטורניר שיחקו בדארפור יונייטד רק תשעה שחקנים, שאחד מהם היה המתרגם. רק שניים חזרו בסוף הטורניר לצ'אד

ואיסמעיל. "יום אחד הם שלחו מסר למחנה שלי", מספר איסמעיל. "הם ביקשו שנשלח את חמישה שחקני הכדורגל הטובים ביותר במחנה שלנו למחנה ג'בל (Djabal). כך הגענו, כ-60 שחקנים מ-12 המחנות שבצ'אד, ונפגשנו במבנה בית הספר שבמחנה. קודם כל הצגנו את עצמנו ואחר כך אנשי i-ACT סיפרו לנו בהתרגשות על הטורניר בשבדיה. ביום המחרת התחילו האימון, נים, שבסופם היו אמורים להיבחר 15 השחקנים הטובים ביותר".

"במחנה הפליטים ג'בל יש מגרש עפר, ללא קווים ועם שערים מברזל", מספר סטאורינג. "לרבים מהשחקנים לא היו נעליים, הם היו רגילים לשחק יחפים עם כדורים מתוצרת בית עשויים בד ופלסטיק". הצוות של סטאורינג כלל גם את המאמנת מארגו בייקה שהיתה אחראית על האימונים והמיזמים. בתום חודש נשלחו 45 שחקנים חזרה למחנותיהם ו-15 הנבחרים החלו את מסעם הארוך לסקנדינביה.

"הייתי היחיד שנבחר מהמחנה שלי", מספר איסמעיל, "אחרי המיזמים לקחו אותנו לנג'מנה, עיר הבירה של צ'אד, שם קיבלנו את המסמך כים הנדרשים לנסיעה וגם תיקים ומדי כדורגל. שהינו בבית מלון כארבעה ימים שבהם הספקתי גם להתקשר ולהיפרד מהמשפחה. אמרתי להם שאני נוסע ושאני בר-מזל שקיבלתי את ההזדמנות הזאת". מבחינה לוגיסטית זה לא היה מסע פשוט. תחילה צריך היה לעבור את הביורוקרטיה

על אף שהמתרחש בסודן ידוע בעולם כבר שנים רבות, הקהילה הבינלאומית נמנעת מאי-כיפת החוק הבינלאומי על סודן ומהתערבות ברורה ותקיפה להצלת תושבי דארפור. מדינות וחברות שונות מפרות את אמברגו הנשק שהוטל על האזור ומקיימות יחסים כלכליים עם ממשלת הרטום. כוחות חמושים בינלאומיים מגינים על מקורות הנפט שבאזור, אך לא על האוכלוסייה המקומית, וכוחות הסיוע הבינלאומיים שנשלחו לסודן אינם מצליחים להתמודד עם המצב בשטח. הסרים להם אמצעים להגן על אנשיהם ועל ניצולי רצח העם, ובלחץ הממשלה הסודנית הם אינם מעבירים מידע מדויק על ממדי התמור-תה במחנות העקורים. כוח המשימה של האו"ם והאיחוד האפריקאי אינו אפקטיבי ויש אפילו הטוענים שהוא הפך לחלק מהבעיה.

על רקע מציאות קשה זו של אלימות, מחסור ואובדן, לא קל למצוא נחמה או פתח לתקווה. אך צוותו של גבריאל סטאורינג ניסה ומנסה עדיין לסייע לצעירים כמו עבדול חמיד, סלאח

על רקע אתני ופוליטי ומאבק על משאבים, מחצבים וקרקעות. במסגרת המאבק בדארפור משתמש שלטונו של הרודן עומר אל-באשיה, השולט במדינה מאז 1989, בשיטות שונות של אלימות ישירה ועקיפה כלפי האוכלוסייה האזרחית. בשנים אלו תקפו כוחות צבא, בסיוע מיי-ליציות ג'ינג'ווייה, את תושבי דארפור באמצעות הפצצות מהאוויר, פשיטות אכזריות מן הקרקע, שריפת כפרים, ביוה, אונס מאורגן של נשים, הוצאות להורג, הרעלת בורות מים ועוד. מעבר לכך מתקיימת מערכת נרחבת של גירוש, עקיי-רה, השתלטות על אדמות ושינוי המבנה הדמוי-גרפי של האזור, בעוד המצב במחנות העקורים שהוקמו בדארפור ובצ'אד הולך ומידרדר. לפי רוב ההערכות, בין 300 אלף לכחצי מיליון מתו-שבי דארפור נהרגו עד כה ובין שניים לשלושה מיליון תושבים נעקרו מבתיהם.

על אף שהארגון עלול להיפגע מכך שהשחקנים ניצלו את הטורניר כדי לבקש מקלט באירופה, גבריאל סטאורינג אינו מותח עליהם ביקורת: "אנחנו לא תמכנו וגם לא התנגדנו להחלטת השחקנים. מבחינתנו הם אינם אסירים ואין להם זכויות שונות מכל אדם אחר"

כפר שנחרב במערב דארפור, ב-2008. בין 300 אלף לכחצי מיליון מתושבי דארפור נהרגו עד כה צילום: רויטרס

של השגת מסמכים ואישורים של ממשלת צ'אד. אחר כך צריך היה להשיג ויזות לשבדיה דרך שגרירות צרפת בצ'אד ולקנות כרטיסי טיסה. בגלל תהליכי המיון של הנבחרת והנהלים של הרשויות, "הכל נעשה ברגע האחרון ובלחץ גדול", כדבריו של גבריאל סטאורינג. בסופו של דבר הצליח המאמץ הדיפלומטי ושחקני דארפור יונייטד החלו את מסעם מאחת המדינות העניות והמסוכנות בעולם צפונה אל שבדיה, אחת המדינות העשירות והשלוות בעולם.

20:0 במשחק הראשון

"הנחיתה בשבדיה היתה מוזרה", מספר איס מעיל, "קודם כל כי השמש כמעט לא שקעה (באוסטרונד יש ביוני כ-20 שעות אור ביממה, ה.ס.). חוץ מזה האנשים היו מאוד נחמדים אלינו, שלא כמו בצ'אד, התייחסו אלינו כאל בני אדם". "זה היה מסע מדהים אבל גם מאתגר", מוסיף סטאורינג. "הנוף השבדי היה משהו שהשחקנים מעולם לא חוו קודם. הדרך מסטוקהולם, שבה נחתנו, לאוסטרונד מלאה ביערות מדהימים, בנהרות ובאגמים. אף על פי שהשחקנים היו עייפים מאוד, הם לא יכלו להפסיק להסתכל מהחלונות".

יום אחרי הנחיתה שיחקו שחקני דארפור יונייטד את משחקם הראשון. זה היה משחק נגד נבחרת פארדיה, המייצגת בדלנים מחבל ארץ בצפון איטליה. דארפור יונייטד הפסידה 20:0. "הכל היה שונה", מספר סלאח, "בצ'אד שיחקו יחפים במגרש חול וכשהגענו לשבדיה הכל היה אחרת. מצד אחד התמודדנו עם שחקנים אמיתיים על מגרש דשא, עם נעליים ומדי כדורגל. מצד שני, לא התאמנו מספיק, לא היינו מאורגנים כמו שצריך, לא היתה לנו תוכנית משחק והיינו חלשים מבחינה גופנית. אחרי 30 דקות משחק לא הייתי מסוגל להבקיע גם אם הייתי עומד לבדי מול שער ריק".

בגלל הבדלי הרמות הגדולים בין שחקני דארפור יונייטד לבין שחקני שאר הנבחרות, התוצאות על המגרש היו לא מרשימות בלשון המעטה. הם ספגו 61 שערים בארבעה משחקים ולא הבקיעו אפילו פעם אחת. אבל למרות זאת, איסמעיל חש מרוצה. "מבחינתי ניצחנו", הוא אומר, "באנו מהמחנות. חלקנו איבדנו בני משפחה רבים, וכשהגענו לשבדיה יכולנו לשכוח לרגע מהעצב הזה. זה היה ניצחון גדול בשבדי לנו". "אני גאה במה שעשינו", מוסיף סלאח, "אמנם לא היינו כוחות שווים, אבל בכל זאת עשינו את כל הדרך ממגרשי החול של אפריקה ועד להתמודדות אמיתית מול שחקנים מקצועיים מאירופה".

אך המשחקים היו רק חלק מהמפגש עם אירופה. "חברים רבים מהקהילה הדארפורית בשבדיה הופיעו כבר באימוני הראשון. הם תמכו בשחקנים והתייחסו אליהם כאל ידועים", מספר סטאורינג. "התקשורת הבינלאומית התעניינה בשחקנים שיכלו לספר את סיפורם ולדבר על דארפור ולתאר מה עובר על משפחותיהם במחנות הפליטים". "התייחסו אלינו מאוד יפה כאן", מוסיף סלאח, "הרגשנו שאנחנו מפורסמים וקיבלנו תנאים שלא היו לי בחיים – בתי מלון, ארוחות מסודרות ותשומת לב. אבל התגעגעתי מאוד וחשבתי הרבה על המשפחה שלי. לפעמים, כשאכלנו בבופה וחמישה אנשים אכלו כמות שהיתה מספיקה לכפר שלם, היה

צילומים: גבריאל סטאורינג

עבדול חמיד (בתמונה):
"הגיעו לכפר שלי אנשי מיליציות ג'נג'וויז. חלקם במכוניות, אחרים היו רכובים על סוסים וגמלים. זה היה בסביבות חמש בבוקר. הם החלו להרוג את התושבים ולשרוף את הכפר. אחר כך הגיעו מסוקים והטילו פצצות. בכפר היו כ-500 אנשים, רק ארבע משפחות הצליחו לברוח"

סלאח (בתמונה):
"הרגשנו שאנחנו מפורסמים וקיבלנו תנאים שלא היו לי בחיים – בתי מלון, ארוחות מסודרות ותשומת לב. לפעמים, כשאכלנו בבופה וחמישה אנשים אכלו כמות שהיתה מספיקה לכפר שלם, היה קשה לי לאכול"

קשה לי לאכול".

למרות הקושי וההפסדים, הטורניר סוכם בהצלחה. "דארפור יונייטד נתנה לשחקנים תחושה של זהות משותפת ומשהו חיובי להתאגר סביב", אומר סטאורינג, "והכדורגל פשוט מעניק שמחה. קשה להעריך עד כמה זה משמעותי מבחינתו של אדם צעיר לייצג את העם שלו ולעשות זאת בעזרת משחק שהוא אוהב מאד שהוא זוכר את עצמו. דארפור יונייטד נתנה להם תקווה". מעבר לכל אלו, לדברי סטאורינג, לפרויקט יש גם אפקט פוליטי. "בעולם שבו כל החדשות מדארפור הן שליליות, דארפור יונייטד הפכה למשהו חיובי ומעורר תקווה שמשך תשומת לב למשבר ולאנשים בחבל הארץ הנשכח הזה".

מחנה פליטים חמישה כוכבים

עבור רוב שחקני דארפור יונייטד, הטורניר ניר בשבדיה היה רק תחילתה של דרך חדשה. שישה מהם נמלטו לנורבגיה תוך כרי המשחקים וביקשו בה מקלט. כעבור זמן מה חמישה מהם הועברו חזרה לשבדיה והצטרפו לשבעה שחקנים נוספים שביקשו מקלט במדינה בסוף הטורניר. במשחק האחרון בטורניר שיחקו בדארפור יונייטד רק תשעה שחקנים, שאחד מהם היה המתרגם. למרות הלחץ של ארגוני הפליטים, של צ'אד ושל האו"ם, רק שניים מחברי המיטלה חזרו לצ'אד בתום הטורניר. "אנחנו לא תמכנו וגם לא התנגדנו להחלטת השחקנים", אומר סטאורינג, אף על פי שיתכן שפעילות הארגון תפגע כתוצאה מאי-חזרתם של השחקנים. "מבחינתנו הם אינם אסירים ואין להם זכויות שונות מכלל אדם אחר. אלו שנשארו עשו את זה בדרך הנכונה. הם ביקשו מקלט בצניעות הרשמיים וככל הידוע לנו הם עוברים דרך התהליך הרשמי והמקובל".

ההליך המקובל בשבדיה נוח למדי, בהשוואה למדינות אחרות. "התייחסו אלינו יפה במשרד ההגירה", מספר איסמעיל על המפגש הראשון שלו עם הרשויות בעיר יבלה (Gävle), שם הגיש את בקשת המקלט, "בדקו את המסמכים שלנו, נתנו לנו חדר לשבוע, ריאינו אותנו והעמידו לרשותנו ייצוג משפטי ומתורגמן. אחר כך פוזרו אותנו במקומות שונים למשך הזמן שבו דנים בבקשתנו. אני ועוד שניים נמצאים כרגע בסודר-המון (Söderhamn) וממתנים להמשך הדיון בענייננו". איסמעיל מכנה את המקום שבו הוא שוהה עם שני חברים נוספים מהקבוצה "מחנה פליטים חמישה כוכבים". התנאים טובים, הם החלו ללמוד שבדית והם מעבירים את הזמן, איך לא, במשחקי כדורגל. הם אפילו השתתפו במרתון מקומי והשיגו תוצאות מצוינות.

כיום דנות הרשויות בשבדיה בבקשות המיטלה של שחקני הנבחרת. הם, מצדם, מתחילים לרקום תוכניות לחייהם החדשים אבל לא שוכחים את אלו שנשארו מאחור. עבדול חמיד רוצה ללמוד באוניברסיטה ובעתיד אולי לחזור לסודר ולהיכנס לפוליטיקה. "אני מקווה שהעולם יתערב, שיהיה שלום בסודרן ושהחיים יחזרו להיות כמו שהם היו פעם", הוא אומר ומוסיף בחיך, "אולי אז אהיה שר החינוך של סודר".

סלאח חולם להיות שחקן כדורגל מקצועי. "עכשיו יש לי כוח", הוא אומר, "אני צריך מאמן טוב שייתן לי את הכלים ויום אחד אני מקווה לנצח את ברצלונה ואינשאללה אפילו להשתתף במונדיאל האמיתי".